

3. Írjuk fel az $e^{\mathbf{A}}$ kiszámításához használható Hermite-polinomot, majd számítsuk ki vele $e^{\mathbf{A}}$ értékét (utóbbit természetesen géppel)! A számítást ellenőrizzük az $e^{\mathbf{A}} = \mathbf{C}e^{\mathbf{J}}\mathbf{C}^{-1}$ mátrix kiszámításával!

Mivel a minimálpolinom foka 6, ezért a Hermite-polinom legfeljebb 5-öd fokú lehet, azaz az alakja

$$p(x) = [1 \quad x \quad x^2 \quad x^3 \quad x^4 \quad x^5] \begin{bmatrix} p_0 \\ p_1 \\ p_2 \\ p_3 \\ p_4 \\ p_5 \end{bmatrix}.$$

Az együtthatókat az $\exp()$ függvényre kell illeszteni az alábbi egyenletrendszer megoldásával

$$\begin{aligned} p^{(0)}(\lambda_1) &= f^{(0)}(\lambda_1) = e^{\lambda_1} = p_0 + p_1(\lambda_1)^1 + p_2(\lambda_1)^2 + p_3(\lambda_1)^3 + p_4(\lambda_1)^4 + p_5(\lambda_1)^5 \\ p^{(0)}(\lambda_2) &= f^{(0)}(\lambda_2) = e^{\lambda_2} = p_0 + p_1(\lambda_2)^1 + p_2(\lambda_2)^2 + p_3(\lambda_2)^3 + p_4(\lambda_2)^4 + p_5(\lambda_2)^5 \\ p^{(1)}(\lambda_1) &= f^{(1)}(\lambda_1) = e^{\lambda_1} = p_1 + 2 p_2(\lambda_1)^1 + 3 p_3(\lambda_1)^2 + 4 p_4(\lambda_1)^3 + 5 p_5(\lambda_1)^4 \\ p^{(1)}(\lambda_2) &= f^{(1)}(\lambda_2) = e^{\lambda_2} = p_1 + 2 p_2(\lambda_2)^1 + 3 p_3(\lambda_2)^2 + 4 p_4(\lambda_2)^3 + 5 p_5(\lambda_2)^4 \\ p^{(2)}(\lambda_1) &= f^{(2)}(\lambda_1) = e^{\lambda_1} = 2 p_2 + 6 p_3(\lambda_1)^1 + 12 p_4(\lambda_1)^2 + 20 p_5(\lambda_1)^3 \\ p^{(2)}(\lambda_2) &= f^{(2)}(\lambda_2) = e^{\lambda_2} = 2 p_2 + 6 p_3(\lambda_2)^1 + 12 p_4(\lambda_2)^2 + 20 p_5(\lambda_2)^3 \end{aligned}$$

ennek egy $\mathbf{B}$ kibővített együtthatómátrixban felírt alakja

$$\mathbf{B} = \begin{bmatrix} 1 & \lambda_1 & \lambda_1^2 & \lambda_1^3 & \lambda_1^4 & \lambda_1^5 & e^{\lambda_1} \\ 1 & \lambda_2 & \lambda_2^2 & \lambda_2^3 & \lambda_2^4 & \lambda_2^5 & e^{\lambda_2} \\ 0 & 1 & 2\lambda_1^1 & 3\lambda_1^2 & 4\lambda_1^3 & 5\lambda_1^4 & e^{\lambda_1} \\ 0 & 1 & 2\lambda_2^1 & 3\lambda_2^2 & 4\lambda_2^3 & 5\lambda_2^4 & e^{\lambda_2} \\ 0 & 0 & 2 & 6\lambda_1^1 & 12\lambda_1^2 & 20\lambda_1^3 & e^{\lambda_1} \\ 0 & 0 & 2 & 6\lambda_2^1 & 12\lambda_2^2 & 20\lambda_2^3 & e^{\lambda_2} \end{bmatrix}.$$

Ezt megoldva az alábbi Hermite-polinomot kaptam

$$p(x) = 0,011x^5 + 0,0609x^4 + 0,1556x^3 + 0,4195x^2 + 1,015x + 1,1097$$

és így a mátrixfüggvény a következőként írható fel

$$e^{\mathbf{A}} = p(\mathbf{A}) = 0,011\mathbf{A}^5 + 0,0609\mathbf{A}^4 + 0,1556\mathbf{A}^3 + 0,4195\mathbf{A}^2 + 1,015\mathbf{A} + 1,1097\mathbf{I}$$

tehát az eredmény

$$e^{\mathbf{A}} = \begin{bmatrix} -11,9909 & -6,4836 & -12,5155 & -4,5973 & -15,4390 & 5,7510 & 0,0803 & -4,0292 & 6,1567 & 9,1269 \\ -5,3518 & 4,0509 & -9,6436 & -7,3266 & -11,9283 & 2,7360 & 1,1771 & -1,0690 & 3,7538 & 0,1676 \\ -13,1461 & -9,0237 & -6,1842 & -6,5099 & -12,4907 & 9,3169 & -4,9713 & -7,0370 & 6,8683 & 9,9890 \\ 8,8949 & 0,6690 & 6,6881 & 8,7805 & 9,9740 & -6,6282 & 3,3185 & 4,5432 & -2,7850 & -2,9367 \\ -12,8819 & -0,0067 & -12,3411 & -12,5790 & -15,9858 & 8,3151 & -2,9857 & -5,7182 & 4,4263 & 4,2191 \\ -69,2764 & -25,4329 & -64,9398 & -44,1866 & -84,9967 & 41,8899 & -9,6445 & -25,8067 & 29,5736 & 40,2980 \\ -59,9723 & -26,2801 & -58,5858 & -33,7755 & -71,9567 & 34,8687 & -5,8510 & -20,0077 & 22,8274 & 37,0463 \\ -20,6295 & -14,0487 & -30,0723 & -6,9105 & -25,3878 & 12,3848 & 4,6275 & 2,7093 & -2,3270 & 12,1729 \\ -34,1132 & -15,9060 & -37,8498 & -17,2047 & -42,1583 & 18,4710 & -0,0558 & -8,6691 & 10,9955 & 21,4381 \\ -14,2037 & -6,8951 & -13,7262 & -7,2279 & -16,6007 & 7,9168 & -1,2174 & -4,8738 & 5,1692 & 9,2067 \end{bmatrix}.$$

4. Számítsuk ki az $\mathbf{A}^{\frac{1}{3}}$ és a $\text{sgn}(\mathbf{A})$ mátrixokat, ahol sgn az előjelfüggvény. Értelmezve volnának-e e függvények, ha az $\mathbf{A}$ egyik sajátértéke 0 lenne?

Ehhez a feladathoz ismét a mátrix Jordan-felbontását használtam az alábbi módon

$$\begin{aligned}
 \mathbf{A}^{\frac{1}{3}} &= \mathbf{C}(\mathbf{J})^{\frac{1}{3}}\mathbf{C}^{-1} = \mathbf{C} \begin{bmatrix} (\lambda_1)^{\frac{1}{3}} & ((\lambda_1)^{\frac{1}{3}})' & \frac{((\lambda_1)^{\frac{1}{3}})''}{2!} & & & \\ & (\lambda_1)^{\frac{1}{3}} & ((\lambda_1)^{\frac{1}{3}})' & & & \\ & & (\lambda_1)^{\frac{1}{3}} & & & \\ & & & (\lambda_2)^{\frac{1}{3}} & ((\lambda_2)^{\frac{1}{3}})' & \\ & & & & (\lambda_2)^{\frac{1}{3}} & \\ & & & & & (\lambda_2)^{\frac{1}{3}} & ((\lambda_2)^{\frac{1}{3}})' & \frac{((\lambda_2)^{\frac{1}{3}})''}{2!} & & \\ & & & & & & (\lambda_2)^{\frac{1}{3}} & ((\lambda_2)^{\frac{1}{3}})' & & \\ & & & & & & & & & (\lambda_2)^{\frac{1}{3}} \end{bmatrix} \mathbf{C}^{-1} = \\
 &= \mathbf{C} \begin{bmatrix} (2)^{\frac{1}{3}} & \frac{1}{3}(2)^{-\frac{2}{3}} & \frac{-\frac{2}{9}(2)^{-\frac{5}{3}}}{2!} & & & \\ & (2)^{\frac{1}{3}} & \frac{1}{3}(2)^{-\frac{2}{3}} & & & \\ & & (2)^{\frac{1}{3}} & & & \\ & & & (2)^{\frac{1}{3}} & \frac{1}{3}(2)^{-\frac{2}{3}} & \\ & & & & (2)^{\frac{1}{3}} & \\ & & & & & (-2)^{\frac{1}{3}} & \frac{1}{3}(-2)^{-\frac{2}{3}} & \\ & & & & & & (-2)^{\frac{1}{3}} & \\ & & & & & & & (-2)^{\frac{1}{3}} & \frac{1}{3}(-2)^{-\frac{2}{3}} & \frac{-\frac{2}{9}(-2)^{-\frac{5}{3}}}{2!} & \\ & & & & & & & & \frac{1}{3}(-2)^{-\frac{2}{3}} & & \\ & & & & & & & & & (-2)^{\frac{1}{3}} \end{bmatrix} \mathbf{C}^{-1}
 \end{aligned}$$

és

$$\begin{aligned}
 \text{sgn}(\mathbf{A}) &= \mathbf{C} \begin{bmatrix} \text{sgn}(\lambda_1) & \text{sgn}(\lambda_1)' & \frac{\text{sgn}(\lambda_1)''}{2!} & & & \\ & \text{sgn}(\lambda_1) & \text{sgn}(\lambda_1)' & & & \\ & & \text{sgn}(\lambda_1) & & & \\ & & & \text{sgn}(\lambda_2) & \text{sgn}(\lambda_2)' & \\ & & & & \text{sgn}(\lambda_2) & \\ & & & & & \text{sgn}(\lambda_2) & \frac{\text{sgn}(\lambda_2)''}{2!} & & \\ & & & & & & \text{sgn}(\lambda_2) & \text{sgn}(\lambda_2)' & \\ & & & & & & & & \text{sgn}(\lambda_2) \end{bmatrix} \mathbf{C}^{-1} = \\
 &= \mathbf{C} \begin{bmatrix} \text{sgn}(2) & 0 & 0 & & & \\ & \text{sgn}(2) & 0 & & & \\ & & \text{sgn}(2) & & & \\ & & & \text{sgn}(2) & 0 & \\ & & & & \text{sgn}(2) & \\ & & & & & \text{sgn}(-2) & 0 & \\ & & & & & & \text{sgn}(-2) & \\ & & & & & & & \text{sgn}(-2) & 0 & 0 & \\ & & & & & & & & \text{sgn}(-2) & 0 & \\ & & & & & & & & & \text{sgn}(-2) \end{bmatrix} \mathbf{C}^{-1}.
 \end{aligned}$$

Az $\mathbf{x}^{\frac{1}{3}}$ függvény az értelmezési tartományának minden pontjában akárhányszor deriválható, így nulla sajátérték esetén sem okozna ez problémát a mátrixfüggvény kiértékelésében. Viszont az előjelfüggvénynek a nullában szakadása van, ezért ott

nem létezik deriváltja és így a mátrixfüggvényt sem lehetne erre az esetre értelmezni.

$$\mathbf{P} = \begin{bmatrix}
 0 & 0,3462 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\
 0 & 0,6538 & & & & & & & & \\
 0,4942 & 0 & 0,5058 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\
 0 & 0 & & & & & & & & \\
 0 & 0,7791 & 0 & 0,2209 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\
 0 & 0 & & & & & & & & \\
 0 & 0 & 0,7150 & 0 & 0,2850 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\
 0 & 0 & & & & & & & & \\
 0 & 0 & 0 & 0,9037 & 0 & 0,0963 & 0 & 0 & 0 & 0 \\
 0 & 0 & & & & & & & & \\
 0 & 0 & 0 & 0 & 0,8909 & 0 & 0,1091 & 0 & 0 & 0 \\
 0 & 0 & & & & & & & & \\
 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0,3342 & 0 & 0,6658 & 0 & 0 \\
 0 & 0 & & & & & & & & \\
 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0,6987 & 0 & 0,3013 & 0 \\
 0 & 0 & & & & & & & & \\
 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0,1978 & 0 & 0,8022 \\
 0 & 0 & & & & & & & & \\
 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0,0305 & 0 \\
 0,9695 & 0 & & & & & & & & \\
 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0,7441 \\
 0 & 0,2559 & & & & & & & & \\
 0,5000 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\
 0,5000 & 0 & & & & & & & &
 \end{bmatrix}$$